

Indenrigs- og
Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)

17. august 2023

J.nr. 23-55939

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsen har modtaget høring vedrørende ovennævnte udkast til lovforslag.

Ifølge lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det at afskaffe fortegnelsen over den prioriterede opstilling i folketingsvalglovens § 42, stk. 1, 2. pkt. Det foreslås endvidere, at der ikke indsættes en pligt til, at der skal udformes en ny specifik fortegnelse. Det foreslås i stedet, at der i § 42, stk. 1, 1. pkt., indsættes en pligt for Ankestyrelsen til fremadrettet at udarbejde fortegnelser over både opstillingskredsens og storkredsens kandidater, hvor bestemmelsen i dag alene stiller krav om en fortegnelse for storkredsen.

Indenrigs- og sundhedsministeren vil således med hjemmel i den foreslåede § 42, stk. 1, jf. stk. 3, ved fremtidige folketingsvalg kunne give Ankestyrelsen besked om, at der som noget nyt skal udarbejdes en fortegnelse for hver opstillingskreds, der indeholder samtlige partier og kandidater i den rækkefølge, de skal stå på stemmesedlen.

Ankestyrelsen skal hertil bemærke, at en ændring i § 42 som foreslået vil kræve systemunderstøttelse både i det nuværende valglisteresystem og i den nye VALG-løsning.

Ankestyrelsen kan hertil oplyse, at kommunerne i den nye VALG-løsning selv vil kunne danne et pdf-dokument med stemmeseddelindholdet bestående af de kandidater, der stiller op i deres opstillingskreds/e i den rækkefølge, de skal fremgå på stemmesedlen. Stemmeseddelindholdet er tilgængeligt for kommunerne, så snart Ankestyrelsen har frigivet registreringerne af de godkendte kandidat- og partimeddelelser. Stemmeseddelindholdet vil derved allerede nu uden tilpasninger i den nye VALG-løsning kunne understøtte behovet for den i forslaget omtalte fortegnelse pr. opstillingskreds.

Hvis Indenrigsministeriet derimod stiller krav om et bestemt format for fortegnelsen, der adskiller sig fra stemmeseddelindholdet, eller hvis Ankestyrelsen fortsat skal fremsende en fortegnelse via e-mail til ministeriet og kommunerne, kræver dette, at der foretages rettelser i VALG-løsningen, så hhv. kommuner og Ankestyrelsen kan tilgå fortegnelsen.

Økonomiske bemærkninger

Ankestyrelsen tager forbehold for, at der kan være merudgifter forbundet med korrespondance med systemudvikler, hvis der stilles krav om et bestemt format i fortegnelsen, som ikke understøttes i systemet.

Ankestyrelsen forudser ingen merudgifter ved lovforslaget, såfremt valglistesystemet kan imødekomme de lovgivningsmæssige krav.

Venlig hilsen

Katrine Harlou

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Sendt til: hbt@im.dk

DANSKE
REGIONER

16-08-2023

EMN-2023-00816

1645730

Vedrørende forslag om ophævelse af regler om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for medlemmer af regionsråd

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved e-mail af 30. juni 2023 videresendt en henvendelse fra KL, hvorefter KL ønsker at afskaffe muligheden for at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste til kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Til brug for sine overvejelser herom, anmoder ministeriet Danske Regioner om en udtalelse om, hvorledes Danske Regioner stiller sig til KL's forslag, herunder forslaget om at det fra og med den kommende valgperiode heller ikke vil være en mulighed for medlemmer af regionsrådet at vælge at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Danske Regioner har i anledning af Indenrigs- og Sundhedsministeriets henvendelse fremsendt KL's brev til regionerne og anmodet om bidrag til besvarelsen.

Danske Regioner skal indledningsvist bemærke, at der er forskel på i hvor stort omfang regionerne anvender ordningen med vederlæggelse i form af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, men at ordningen anvendes af et væsentligt antal regionsrådsmedlemmer i flere af landets regioner.

Danske Regioner anerkender, at ordningen indebærer en administrativ byrde for både det enkelte regionsrådsmedlem, som ønsker erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og for regionens administration.

Danske Regioner anerkender ligeledes, at ordningen kan medføre uigennemsigthed – navnlig i forhold til offentligheden, i det omfang godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste udbetales på baggrund af en erklæring, udfyldt af det enkelte medlem.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

Uanset, at ordningen kan forekomme bureaukratisk, så er det Danske Regioners opfattelse, at det fortsat skal være muligt for regionsrådsmedlemmer at benytte godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste som vederlæggelsesform.

Det begrundes med, at et væsentligt antal regionsrådsmedlemmer vælger denne ordning, og at der efter ministeriets udkast til lovforslag om moderniseringer vedrørende valg og lokaldemokrati foreslås en ordning, hvorefter regionsrådet kan beslutte, at der skal indhentes en revisionserklæring som dokumentation for den tabte arbejdsfortjeneste. Dette vil medføre en mindre tung administrativ proces, ligesom der sikres uvildighed i forbindelse med opgørelse af kravet.

Det er Danske Regioners opfattelse, at en afskaffelse af muligheden for at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, for nogle borgere vil gøre det mindre attraktivt at stille op til Regionsrådet, og måske endda være en direkte økonomisk hindring for at lade sig vælge til Regionsrådet.

Et sådant tiltag risikerer derved svække regionernes målrettede arbejde på at styrke borgerinddragelse og demokrati ud fra et generelt ønske i regionerne og samfundet om at øget diversitet i politik.

Danske Regioner finder derfor, at, ordningen med mulighed for at modtage tabt arbejdsfortjeneste bør bibeholdes af hensyn til sikring af en bred demokratisk repræsentation i regionsrådene.

Venlig hilsen

Anders Kühnau
Formand, Danske Regioner

Stephanie Lose
Næstformand, Danske Regioner

Til

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Sendt til: valg@im.dk og hbt@im.dk

16-08-2023

EMN-2023-00816

1645910

Danske Regioners bemærkninger til udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedrørende valg og lokaldemokrati

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 30. juni 2023 sendt udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedrørende valg og lokaldemokrati i høring hos Danske Regioner. Danske Regioner fremsender samlet høringssvar på vegne af de fem regioner. Høringssvaret fremsendes med forbehold for godkendelse i Danske Regioners bestyrelse ved næste møde den 31. august 2023.

Danske Regioner kan generelt støtte de foreslåede moderniseringer af valglovgivningen og regionsloven, som blandt andet afskaffer og forenkler elementer i lovgivningen, der ikke længere er behov for samt giver fleksibilitet i forhold til mødeform i ekstraordinære situationer.

Danske Regioner skal bemærke følgende omkring de foreslåede ændringer i valgloven:

Vedrørende forslaget om at ændre kravet til stillerunderskrifter for nye partier, der ønsker at stille op til regionsrådsvalg, kan Danske Regioner bifalde forslaget om en trappemodell, således at der kan tages højde for forskellen i vælgertallet mellem regionerne. Danske Regioner finder det desuden positivt, at regionernes tidligere forslag til antallet af stillere i de enkelte regioner er taget til efterretning. Det gælder imidlertid ikke Region Hovedstaden, hvor der efter udkastet til lovforslag fremover vil kunne kræves minimum 200 stillere mod 150 i dag. I forbindelse med ministeriets forespørgsel herom den 24. marts 2023, tilkendegav Region Hovedstaden ved brev af 20. april 2023 til ministeriet, at minimums kravet til antallet af stillerunderskrifter i Region Hovedstaden burde forhøjes fra 150 til 400 stillere. Det begrundes med, at Københavns Kommune på baggrund af 521.387 stemmeberettigede vælgere (2021-tal) har et minimumsstillerkrav på 150. Samme beregningsmodel fører til, at Region Hovedstadens med

1.476.172 stemmeberettigede borgere (2021- tal) burde have et minimumsstillerkrav på 423. Hertil kommer, at det foreslåede stillerkrav på minimum 200 i Region Hovedstaden ikke i tilstrækkeligt omfang vil løse udfordringen med den uoverskuelige lange stemmeseddel og det heraf følgende stemmespild. Således var der 31 lister ved seneste regionsrådsvalg i 2021, hvoraf kun otte lister fik stemmer nok til at blive repræsenteret i regionsrådet. På den baggrund finder Danske Regioner, at minimumsantallet af stillerunderskrifter for Region Hovedstadens vedkommende burde forhøjes til fra de nuværende 150 til 400 i udkastet til lovforslag.

I samme forbindelse vil Danske Regioner pege på, at der er et ønske fra flere regioner om et digitaliseret system for stillerunderskrifter og kandidatanmeldelse. Digital underskrift vil dels gøre det langt mere sikkert for den enkelte stiller eller kandidat dels gøre administrationen med kandidatanmeldelse væsentligt lettere og mindske risikoen for fejl.

Vedrørende forslaget om afskaffelse af listeforbund og muligheden for ens listebetegnelser kan Danske Regioner støtte forslaget, navnlig henset til at ordningen ikke længere anvendes i praksis i forbindelse med valg til regionerne.

Tilsvarende støtter Danske Regioner forslaget om afskaffelse af ens listebetegnelser og bogstavbetegnelser ved regionale valg, idet ordningen ikke længere benyttes i regionerne og dermed ingen praktisk betydning har.

For så vidt angår forslaget om afskaffelse af numre på stemmesedlen, støtter Danske Regioner forslaget, herunder henset til ministeriets begrundelse og navnlig med henblik på at mindske antallet af fejlkilder ved stemmesedlen og gøre stemmesedlen mere overskuelig for vælgerne.

En enkelt region finder imidlertid at numre på stemmesedlen bør bibeholdes af hensyn til vælgernes mulighed for at se, hvilken opstillingsform det enkelte parti benytter.

Vedrørende forslaget om blandt andet afskaffelse af kommunernes pligt til at indrykke annoncer i stedlige dagblade eller lokalaviser om dag og tid for afstemning ved kommunale valg, fremgår det af udkastet til lovforslaget, at effekten af annonceringen ikke længere står mål med udgiften herved. Der lægges i den forbindelse blandt andet vægt på, at det er de færreste vælgere, der i dag vil tilegne sig viden om afholdelse af valg igennem en annoncering i et dagblad eller en lokalavis, ligesom informationen kan bekendtgøres på andre måder, der ikke indebærer en lige så høj udgift.

En enkelt region har hertil bemærket, at tilsvarende argumenter kan tale for en forenkling af reglerne i loven om kommunal og regionale valg § 22, der på samme vis forpligter regionerne til annoncering af oplysninger omkring afholdelse af valg og betingelser for valgret og valgbarhed.

I forhold til de foreslåede ændringer af reglerne om kommunernes og regionernes styrelse, skal Danske Regioner bemærke følgende:

Forslaget i lovudkastet om at der i særlige situationer kan afholdes ekstraordinære regionsrådsmøder i virtuel form, har været et ønske fra Danske Regioner. Danske Regioner finder, at der med udkastet er fundet en god balance mellem på den ene side behovet for at kunne mødes og drøfte sager af hastende karakter og på den anden side borgernes behov for åbenhed og mulighed for at føre en demokratisk kontrol med beslutningsprocessen. På den baggrund støtter Danske Regioner forslaget, herunder at det er formanden, der træffer beslutning om mødets form og eventuel virtuel afholdelse, men at en tredjedel af regionsrådets medlemmer kan modsætte sig beslutningen og dermed fastholde et ekstraordinært møde i fysisk form.

Vedrørende lovudkastets forslag om adgang til at stille krav om revisorerklæring som dokumentation for tabt arbejdsfortjeneste, støtter Danske Regioner forslaget, som vil lempe administrative sagsgange og bibringe mere gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til kravet om dokumentation af det økonomiske tab, som medlemmer af regionsrådet kan have i forbindelse med varetagelse af deres hverv.

Med venlig hilsen

Anders Kühnau
Formand

Stephanie Lose
Næstformand

NOTAT

25-08-2023

EMN-2023-00816

1648452

Birgitte Pedersen

Vedrørende supplerende høring om udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer af valg og lokaldemokrati

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved e-mail af 23. august 2023 fremsendt en supplerende høring vedrørende udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer af valg og lokaldemokrati.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i det medfølgende høringsbrev oplyst, at den supplerende høring udelukkende angår eventuelle bemærkninger til lovforslagets §§ 4 og 5 vedr. forslagene om indførelse af valgfrihed for adgangen til dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og adgangen til at stille krav om revisorerklæring som dokumentation for tabt arbejdsfortjeneste samt lovforslagets §§ 9-11 om ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Danske Regioner fremsender et samlet hørings svar på vegne af de fem regioner og skal bemærke følgende:

Danske Regioner har efter gennemgang af det supplerende udkast til lovændringer noteret sig, at det foreslås, at erstatning for tabt arbejdsfortjeneste fremover skal være et tilvalg, og at regionsrådet derfor skal beslutte, om regionsrådets medlemmer fremover skal kunne vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste. Beslutningen skal i givet fald træffes senest seks måneder før funktionsperiodens udløb med virkning for den kommende funktionsperiode.

Danske Regioner tilkendegav i sit brev af 16. august 2023 til Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at regionerne ikke kan støtte et forslag fra KL om at opheve de eksisterende regler i regionsloven, der giver regionsrådsmedlemmer

ret til at få erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som vederlag. Det skyldes blandt andet, at et væsentligt antal regionsrådsmedlemmer benytter ordningen, og fordi det er Danske Regioners opfattelse, at ordningen er med til at sikre en bred politisk repræsentation.

Efter forslaget, som er skitseret i det supplerende udkast, vil hvert regionsråd aktivt skulle træffe beslutning om at tilvælge en mulighed for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for at bibeholde ordningen for nuværende og kommende medlemmer af regionsrådene.

Danske Regioner kan støtte det principielle i forslaget om, at hver region beslutter hvilke vederlagsformer, der skal være gældende i regionen.

Danske Regioner finder imidlertid, at ordningen bør indrettes således, at erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste skal være mulig at vælge for medlemmerne, medmindre regionsrådet træffer en beslutning om at ophæve muligheden for at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste som vederlagsform i en kommende funktionsperiode.

Efter Danske Regioners opfattelse stemmer en sådan indretning af ordningen bedst med retsstillingen, som den er i dag, hvor det enkelte regionsrådsmedlem umiddelbart kan vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste som vederlagsform.

Hertil kommer, at et udgangspunkt om, at der skal være et aktivt fravalg af muligheden for tabt arbejdsfortjeneste, fortsat vil kunne imødekomme de kommunale og regionale råd, som ønsker at ophæve muligheden for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i en kommende funktionsperiode. Samtidig videreføres den nuværende retsstilling i de regioner, hvor man ikke ønsker ændringen, uden at de pågældende regionale forvaltninger og råd skal iagttage reglerne for tilvalg af ordningen for en kommende funktionsperiode.

Danske Regioner støtter forslaget om, at en beslutning om vederlagsform træffes af regionsrådet med virkning for det kommende regionsråds funktionsperiode.

Det begrundes navnlig med hensyn til uvildighed i beslutningsprocessen samt med hensynet til forudsigeligheden for de kommende regionsrådsmedlemmer, som kan indrette sig efter den eller de vederlagsformer, der vil være gældende i en kommende periode i deres region.

Med venlig hilsen

Anders Kühnau

Formand, Danske Regioner

Stephanie Lose

Næstformand, Danske Regioner

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Att.: Specialkonsulent Mie Sofie Andersen

Pr. mail: valg@im.dk

17. august 2023

Høring af udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati (IM Id nr.: 605199)

Tak for muligheden for at kommentere ovennævnte høring.

Udgiften til en revisorerklæring bør stå mål med omkostningen i forhold til at udbetale tabt arbejdsfortjeneste, så FSR – danske revisorer foreslår, at der indsættes en beløbsmæssig grænse for, hvornår det er relevant at indhente en revisorerklæring, samt en beløbsmæssig grænse for, hvornår erklæringen skal være med høj grad af sikkerhed.

Hvis vores bemærkninger giver anledning til spørgsmål eller uddybning, står vi naturligvis gerne til disposition.

På vegne af FSR – danske revisorerers Udvalg for revision af offentlig virksomhed

Med venlig hilsen

Kasper Frølich Kristensen
Chefkonsulent, statsaut. revisor

FSR – danske revisorer
Slotsholmsgade 1, 4. sal
DK - 1216 København K

Telefon +45 7225 5703
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 9541
Konto nr. 2500102295

Til: Valg (valg@im.dk)
Fra: Lise Sørensen (ls@aeldreraad.dk)
Titel: VS: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v.
E-mailtitel: VS: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)
Sendt: 04-07-2023 07:37
Bilag: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati.pdf;

Danske Ældreråd kvitterer hermed for muligheden for at afgive høringssvar.
Vi har ingen kommentarer til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Lise Sørensen

Ældrepolitisk konsulent

Telefon: 38 77 01 68 | Mail: ls@aeldreraad.dk

Danske Ældreråd | Jernbane Allé 54, 3. sal | 2720 Vanløse

Danske Ældreråd er landsorganisation for landets 98 folkevalgte ældreråd. Vi har viden, holdninger og anbefalinger til ældreområdet. www.aeldreraad.dk

Fra: Valgenheden <valg@oim.dk>

Sendt: 30. juni 2023 13:47

Til: postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv <info@danskerhverv.dk>; Dansk Industri <di@di.dk>; duf@duf.dk; dh@handicap.dk; Regioner@regioner.dk; info@danske-seniorer.dk; Danske Ældreråd <info@aeldreraad.dk>; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; dch@dch.dk; Erhvervsstyrelsen <erst@erst.dk>; fh@fho.dk; fa@fanet.dk; post@forhandlingsfaelleskabet.dk; 'fsr@fsr.dk' <fsr@fsr.dk>; info@humanrights.dk; kl@kl.dk; polsci@ifs.ku.dk; jurfak@jur.ku.dk; kombit@kombit.dk; lederne@lederne.dk; agfro@gribskov.dk; info@nau.dk; sekretariatet@transparency.dk; politics@sam.sdu.dk; law@sam.sdu.dk; aeldresagen@aeldresagen.dk; inst.dps@dps.aau.dk; law@law.aau.dk; statskundskab@au.dk; jura@au.dk

Emne: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)

Til alle høringsparter

Se venligst vedhæftede høring over udkast forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet på valg@im.dk senest den 17. august 2023.

Høringsbrev, høringsliste og udkast til lovforslag er vedlagt.

Med venlig hilsen

Mie Sofie Andersen

Specialkonsulent

Valgenheden, Kontoret for Demokrati

M: 72 28 25 28

@: msoa@im.dk

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Telefon: 72 26 90 00

www.valg.im.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger.](#)

Til: Valg (valg@im.dk)
Fra: Marie Louise Buch-Lassen (mbl@datatilsynet.dk)
Titel: Vedrørende høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati
Sendt: 04-07-2023 12:09

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Att. Specialkonsulent, Mie Sofie Andersen, Valgheden, Kontoret for Demokrati

Ved brev af 30. juni 2023 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet fremsendt høring til Datatilsynet over *udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati*. Ved mail af samme dato har Indenrigs- og Sundhedsministeriet specificeret, at høringen er sendt med henblik på, at Datatilsynet forholder sig til punkt 2.2.1 *Adgang til virtuelle ekstraordinære møder i kommunalbestyrelser og regionsråd*.

Datatilsynet har på den baggrund alene forholdt sig til pkt. 2.2.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Datatilsynet har ikke bemærkninger til det anførte om, at der i ekstraordinære tilfælde vil være virtuel adgang til møder i kommunalbestyrelser og regionsråd, ud over at det skal sikres, at de databeskyttelsesretlige regler, herunder reglerne om behandlingssikkerhed, i den forbindelse efterleves.

Med venlig hilsen

Marie Lassen
Specialkonsulent, driftsleder, cand.jur.

Informationssikkerhed og Analyse

DATATILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 33 19 32 00
M 29 49 33 03
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

Til: Valg (valg@im.dk)
Cc: David Luxhøj-Pedersen (dlp@fanet.dk)
Fra: fa@fanet.dk (fa@fanet.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v.
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)
Sendt: 30-06-2023 16:01

Kære Mie

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) takker for høringsmuligheden og har ingen bemærkninger til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. - Sagsnr.: 2023 – 1010.

Rigtig god weekend.

Med venlig hilsen

Simone Hjernø-Jespersen
Stud.jur.

E: shj@fanet.dk

T: [+45 33 38 16 25](tel:+4533381625)

Amaliegade 7
1256 København K

Fra: Valgenheden <valg@oim.dk>

Sendt: 30. juni 2023 13:47

Til: postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv <info@danskerhverv.dk>; Dansk Industri <di@di.dk>; duf@duf.dk; dh@handicap.dk; Regioner@regioner.dk; info@danske-seniorer.dk; info@aeldreraad.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; dch@dch.dk; Erhvervsstyrelsen <erst@erst.dk>; fh@fho.dk; Finanssektorens Arbejdsgiverforening <fa@fanet.dk>; post@forhandlingsfaelleskabet.dk; 'fsr@fsr.dk' <fsr@fsr.dk>; info@humanrights.dk; kl@kl.dk; polsci@ifs.ku.dk; jurfak@jur.ku.dk; kombit@kombit.dk; lederne@lederne.dk; agfro@gribskov.dk; info@nau.dk; sekretariatet@transparency.dk; politics@sam.sdu.dk; law@sam.sdu.dk; aeldresagen@aeldresagen.dk; inst.dps@dps.aau.dk; law@law.aau.dk; statskundskab@au.dk; jura@au.dk

Emne: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)

Til alle høringsparter

Se venligst vedhæftede høring over udkast forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet på valg@im.dk senest den **17. august 2023**.

Høringsbrev, høringsliste og udkast til lovforslag er vedlagt.

Med venlig hilsen

Mie Sofie Andersen

Specialkonsulent

Valgenheden, Kontoret for Demokrati

M: 72 28 25 28

@: msoa@im.dk

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Telefon: 72 26 90 00

www.valg.im.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger.](#)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1612 København K

Sendt til valg@im.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5685
PEHJ@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 23/01622-3

17. AUGUST 2023

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM FORSKELLIGE MODERNISERINGER AF RAMMERNE FOR VALG OG LOKALDEMOKRATI

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved e-mail af 30. juni 2023 anmodet om Institut for Menneskerettigheders bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af folketingsvalgloven og forskellige andre love (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati mv.).

Mennesker med handicap har ret til at deltage i det politiske liv på lige fod med andre. De skal i den forbindelse sikres retten til uden pression at afgive en hemmelig stemme ved valg. Dette fremgår blandt andet af FN's handicapkonventions artikel 29.

Som reglerne er i dag, er det kun tilforordnede vælgere, der kan modtage brevstemmer fra vælgere, der stemmer i eget hjem, botilbud, plejebolig eller lignende. Ministeriet foreslår at ændre reglen, så ansatte i kommunen og på den institution, hvor vælgeren bor, også kan modtage brevstemmer (lovudkastets § 1, nr. 13-14, og § 3, nr. 33-34).

De tilforordnede vælgeres rolle er blandt andet at sikre en folkelig kontrol med valgets integritet. En del af denne kontrol går tabt, når reglerne lempes. Det kan desuden have betydning for borgerne, hvordan og til hvem de afgiver deres stemme. Nogle borgere vil formentlig helst være fri for at skulle give deres personlige stemme til en ansat på deres institution, de ser dagligt, og som de i nogle tilfælde er afhængige af i forhold til at modtage hjælp og omsorg.

Instituttet er på denne baggrund bekymret for den lempelse af reglerne, som ministeriet foreslår. Instituttet opfordrer til, at ministeriet overvejer andre modeller, der i højere grad sikrer borgernes selvbestemmelsesret.

Det kunne for eksempel være ved at bestemme, at vælgeren har ret til at anmode om at afgive sin stemme til en tilforordnet vælger, og at denne anmodning skal efterkommes, medmindre en tilforordnet vælger ikke er til rådighed.

For at undgå afhængighedsproblematikken kunne man også bestemme, at det kun er medarbejdere fra kommunen eller ansatte fra andre institutioner end den, hvor borgeren bor, der kan modtage borgerens stemme.

Instituttet anbefaler derfor:

- At Indenrigs- og Sundhedsministeriet ændrer lovudkastets § 1, nr. 13-14, og § 3, nr. 33-34, så de nye regler i højere grad sikrer borgernes selvbestemmelsesret og giver dem mulighed for at blive fritaget fra at skulle afgive deres stemme til ansatte på den institution, hvor de bor.

Instituttet har netop i dag udgivet en rapport om barriererne for valgdeltagelse for personer med handicap.¹ Rapporten viser, at der fortsat er udfordringer med tilgængeligheden for den demokratiske deltagelse og valghandlingen.

En barriere for tilgængeligheden kan blandt andet være, at de personer, der modtager vælgernes stemmer, mangler viden om reglerne om hjælp til valghandlingen og brug af hjælpemidler.

I vores rapport beskriver vi således Marianne Rosenvolds oplevelser med at stemme. Hun har svær leddegigt, sidder i kørestol og har brug for hjælp til at stemme. Hun har oplevet at blive råbt efter og beskyldt for at snyde, når hun har taget sin personlige hjælper med ind i stemmeboksen. Hun har også oplevet, at valgtilforordnede har insisteret på at komme ind i stemmeboksen, og at ansatte i borgerservice har smugkigget ind bag stemmeboksens gardin (rapporten side 33).

Det er derfor vigtigt at sikre sig, at de personer, der modtager brevstemmer, har viden om lovgivningen og tager hensyn til forskellige funktionsevner, uanset om de er tilforordnede vælgere, personale på institutionen eller kommunalt ansatte.

¹ Tilgængelig her: <https://menneskeret.dk/udgivelser/barrierer-valgdeltagelse-personer-handicap-goer-demokratiet-tilgaengeligt>.

Som lovgivningen er i dag, ses der ikke at være nogen samlede regler for, hvordan de personer, der modtager stemmer, skal informeres og oplæres omkring reglerne om hjælp til valgbehandlingen og brug af hjælpemidler. Det kan føre til forskellige praksisser mellem kommunerne og de enkelte valgsteder.

Instituttet anbefaler derfor:

- At Indenrigs- og Sundhedsministeriet bidrager til at sikre, at de personer, der modtager brevstemmer, har viden om lovgivningen og er instrueret om at tage hensyn til forskellige funktionsevner.

Der henvises til ministeriets sagsnummer 2023-1010.

Med venlig hilsen

Peter Kristian Hjaltason

SPECIALKONSULENT

Valg@im.dk

KL's hørings svar til forslag til lov om modernisering af valglovgivning samt styrelsesloven

Der henvises til Indenrigs- og Sundhedsministeriets høringskrivelse af 30-06-2023.

Generelle bemærkninger

KL skal indledningsvis kvittere for forslaget, der indeholder en række hensigtsmæssige forslag til forenklinger af valgloven, som kommunerne har efterspurgt.

KL's bemærkninger til de økonomiske konsekvenser af lovforslaget fremsendes særskilt.

Der tages forbehold for, at KL ikke har haft mulighed for at få høringsvaret politisk behandlet inden for svarfristen.

Specifikke bemærkninger til forslag til ændringer af valglovgivningen

Bevarelse af valgret trods flytning kort før et kommunal- og regionalvalg
KL er grundlæggende enig i, at antallet af vælgere der afskæres fra at stemme pga. flytning op til valgdagen så vidt muligt og under hensyn til mulighederne for at administrere, bør begrænses. Bevarelse af valgretten til kommunalvalget i den kommune man fraflytter, vil dog indebære, at man skal stemme i en kommune, som man ikke længere bor i, hvilket kan være svært for en vælger at forstå. Vejledningen, der følger efter vedtagelse af lovforslaget, bør derfor beskrive de praktiske aspekter for både borgerne og kommunerne i situationen, såfremt lovforslaget vedtages.

Længere brevstemmeperiode, når folketingsvalg udskrives med langt varsel

Kommunerne er overordnet positive overfor forslaget. Som KL tidligere har gjort opmærksom på, er der imidlertid et praktisk hensyn i forhold til at kommunerne har tid til bl.a. klargøring af brevstemmemateriale, sætte stemmebokse op, instruere medarbejdere samt klargøring af systemer. Der ses ikke at være tungtvejende grunde til ikke at give kommunerne 1 til 2 dage hertil forud for åbning af brevstemmemuligheden.

Ændring af fristerne ved Europa-Parlamentsvalg, så de opstillede partier og kandidater er offentliggjort, når brevstemmeperioden begynder

Dato: 17. august 2023

Sags ID: SAG-2023-03201
Dok. ID: 3361017

E-mail: OCO@kl.dk
Direkte: 3370 3382

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

Forslaget imødekommer et ønske fra KL, hvilket KL skal kvittere for.

Mulighed for at ansatte i kommuner og på institutioner kan tage imod brevstemmer i vælgernes eget hjem, i visse boliger og boformer m.v.
Ændringen af kravene til brevstemmemodtagere på plejehjem mv. og i vælgerens eget hjem, så brevstemmemodtagerne nu kan udgøres af to kommunalt ansatte, giver en noget større fleksibilitet både i kommunen, men også i forhold til evt. at kunne tilbyde borgerne flere muligheder for at kunne brevstemme. Det giver også en større sikkerhed i forhold til overholdelse af de formelle forhold omkring brevstemmeafgivningen med underskrift, stempel osv., idet kommunerne kan anvende rutineret kommunalt personale, der har prøvet det før, i modsætning til tilforordnede som oftest ikke er bekendt med proceduren.

Følgende fremgår imidlertid af udkast til de almindelige bemærkninger:
"De tilforordnede vælgere er dog centrale i det danske valgsystem og for den folkelige kontrol med valget. Det skal derfor tilstræbes, at tilforordnede vælgere fortsat udpeges som brevstemmemodtagere."

Det er uklart, hvad denne bemærkning indebærer, jf. ovenstående.

Mulighed for at brevstemmer kan gennemgås af to valgbestyrelsesmedlemmer med bistand fra kommunens ansatte i stedet for to valgstyrere
Forslaget imødekommer et ønske fra KL, hvilket KL skal kvittere for

Mulighed for bedre forsendelse af brevstemmer mellem kommunerne
KL kvitterer for at Indenrigs- og Sundhedsministeriet lægger op til at imødekomme KL's forslag om bedre forsendelsesmuligheder mellem kommunerne for brevstemmer. KL er enig i, at brevstemmerne bør afsendes af mindst 2 omgange – herunder af hensyn til arbejdstilrettelæggelsen i modtagerkommunerne.

Bemyndigelse til at danske myndigheder kan bistå ved afholdelse af andre landes valg i Danmark

Kommunerne er overordnet positive overfor at bistå med henblik på at sikre sikker valgafholdelse for fx ukrainere i Danmark, idet dog det på det foreliggende grundlag er åbent, hvad bemyndigelsen indebærer. Kommunerne vil gerne inddrages i forhold til rammerne for udførelsen af opgaven.

Specifikke bemærkninger til forslag til ændringer af styrelsesloven

Adgang til virtuelle ekstraordinære møder i kommunalbestyrelser
KL ser umiddelbart positivt på forslaget om virtuelle ekstraordinære møder, men finder, at adgangen til at afholde virtuelle møder i praksis vil være for snæver, hvis dette begrænses til ekstraordinære møder om sager, hvor der gælder et delegationsforbud.

KL er enig med ministeriet i, at åbne møder giver de bedste muligheder for politisk debat og forhandlinger, at fysiske offentlige møder og den deri liggende demokratiske kontrol er med til at understøtte tilliden til den politiske beslutningsproces, og at virtuelle møder især er velegnede til at

Dato: 17. august 2023

Sags ID: SAG-2023-03201
Dok. ID: 3361017

E-mail: OCO@kl.dk
Direkte: 3370 3382

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

træffe hurtige konkrete beslutninger, hvorimod bredere drøftelser bedre kan udfolde sig i et fysisk møde.

Efter KL's vurdering vil ønsket om at kunne behandle sager på virtuelle møder derfor også høre til undtagelserne og bør derfor, sådan som der lægges op til, begrænses til ekstraordinære møder.

Hvis adgangen hertil begrænses til alene at omfatte sager omfattet af et delegationsforbud, er det imidlertid KL's vurdering, at muligheden for afholdelse af møder som virtuelle møder, kun ganske sjældent reelt vil stå åben.

KL finder samtidig, at den mindretalsbeskyttelse, der ligger i, at en tredjedel af medlemmerne kan modsætte sig, at mødet afholdes virtuelt, er med til at sikre, at adgangen hertil ikke benyttes i meget vidt omfang.

KL skal på den baggrund opfordre til, at muligheden ikke begrænses til sager omfattet af et delegationsforbud.

KL har herudover følgende bemærkninger af teknisk karakter:

- KL finder det naturligt, at oplysning til offentligheden om et ekstraordinært mødes afholdelse som et video- eller telefonmøde samt så vidt muligt tidspunktet herfor også indeholder oplysning om, hvor livestransmission eller senere offentliggørelse af video- eller lydoptagelse kan tilgås. Dette ses ikke omtalt i forslaget.

Adgang til at stille krav om revisorerklæring som dokumentation for tabt arbejdsfortjeneste

KL's bestyrelse har ved brev af 29. juni 2023 opfordret indenrigs- og sundhedsministeren til at tage initiativ til, at det fra og med den kommende valgperiode ikke længere er en mulighed for medlemmer af kommunalbestyrelsen at vælge at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Baggrunden herfor er dels det dokumentationsbehov, som ordningen særligt i forhold til selvstændigt erhvervsdrivende kan fordrer – et behov som nærværende lovudkast understreger. Dels at reglerne om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste føjer sig til et i forvejen kompliceret og administrativt tungt sæt af regler for den kommunale vederlæggelse og endelig, at den samlede vederlæggelse for kommunalbestyrelsesmedlemmer, som har valgt erstatning for tabt arbejdsfortjeneste kan være mindre forudsigelig og gennemsigtig – både for medlemmet selv, for kommunalbestyrelsen og forvaltningen og ikke mindst for offentligheden. Dette harmonerer ikke med den gennemsigtighed og forudsigelighed i den kommunale vederlæggelse, som KL ser som en målsætning.

KL er bekendt med, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet overvejer en model, hvor der lægges op til, at det skal være op til den enkelte kommunalbestyrelse at træffe beslutning om, hvorvidt medlemmer af den pågældende kommunalbestyrelse skal kunne vælge at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste.

Dato: 17. august 2023

Sags ID: SAG-2023-03201
Dok. ID: 3361017

E-mail: OCO@kl.dk
Direkte: 3370 3382

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

Såfremt ministeriet ikke er indstillet på at imødekomme KL's opfordring til en afskaffelse af ordningen med vederlæggelse med erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, vil KL se positivt på en ordning med en mulighed for, at den enkelte kommunalbestyrelse kan træffe beslutning om, hvilken ordning der ønskes lokalt.

KL indgår gerne i drøftelser om, hvordan en sådan ordning nærmere kan indrettes, og forudsætter at ordningen i givet fald tidligt indføres fra og med næste funktionsperiode.

Såfremt vederlæggelse med erstatning for tabt arbejdsfortjeneste også fremover skal være en mulighed – evt. efter beslutning i den enkelte kommunalbestyrelse – deler KL Indenrigs- og Sundhedsministeriets vurdering af, at der i en ordning med vederlæggelse med erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i praksis kan være et behov for, at et tab dokumenteres ved indhentelse af revisorerklæring – også i højere grad end ministeriets praksis giver mulighed for.

KL deler også ministeriets vurdering af, at det for at understøtte kommunalbestyrelsernes arbejde med at tilvejebringe et grundlag for at vurdere, om et angivet tab kan anses for dokumenteret, er hensigtsmæssigt, at der gives den enkelte kommunalbestyrelse mulighed for at beslutte, at adgangen til erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste for eksempelvis selvstændigt erhvervsdrivende gøres betinget af medlemmets fremlæggelse af en erklæring afgivet af en revisor.

Bemyndigelse til at fastsætte regler om vederlæggelse af bestyrelsesmedlemmer i kommunale fællesskaber

KL er enig med Indenrigs- og Sundhedsministeriet i behovet for, at der fastsættes enklere og mere gennemsigtige regler for vederlæggelsen i kommunale fællesskaber.

KL deltager gerne i drøftelser om, hvordan en sådan model kan udfærdiges. KL forudsætter, at en ny model i givet fald tidligst indføres fra og med næste funktionsperiode.

Forbud mod anbringelse af kommuners og regioners midler i alternative investeringsfonde

KL tager ændringen til efterretning.

Ret til fravær fra arbejde og beskyttelse mod afskedigelse for andre landes lokalpolitikere

KL er enig i, at der skal gælde samme rettigheder og beskyttelse, uanset om en medarbejder er aktiv i lokalpolitik i Danmark eller i et andet EU-/EØS-land samt Schweiz, hvor den pågældende medarbejder er bosiddende. KL er også enig i, at tilsvarende regler bør gælde medarbejdere bosat i Storbritannien, som er ansat i Danmark under anvendelse af retten fri bevægelighed senest 31. december 2020, og som stadig udøver denne ret. KL har heller ikke bemærkninger til, at reglerne ligeledes finder anvendelse for sådanne arbejdstageres familiemedlemmer.

Dato: 17. august 2023

Sags ID: SAG-2023-03201
Dok. ID: 3361017

E-mail: OCO@kl.dk
Direkte: 3370 3382

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

KL kan ligeledes tilslutte sig, at muligheden for at indgå aftaler om ret til fravær fra arbejdet i disse situationer med andre lande eller for tredjelandstatsborgere bibeholdes, samt at sådanne aftaler også kan indeholde regler om beskyttelse mod afskedigelse på samme måde som kommunestyrelsesloven.

Med venlig hilsen

Jane Møller Pedersen, kontorchef

Dato: 17. august 2023

Sags ID: SAG-2023-03201
Dok. ID: 3361017

E-mail: OCO@kl.dk
Direkte: 3370 3382

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Kontoret for Demokrati
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

16. august 2023

KOMBITs høringssvar til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati

KOMBIT har den 30. juni 2023 modtaget høring vedrørende udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati. KOMBIT kommer her med bemærkninger til emner, der udmøntes i lovforslaget:

- 2.1.1. Bevarelse af valgret trods flytning kort før et kommunal- og regionalvalg
- 2.1.9. Mulighed for bedre forsendelse af brevstemmer mellem kommunerne
- 2.1.10. Nye fortegnelser over opstillede kandidater til brug for udformningen af stemmesedlerne ved folketingsvalg
- 2.1.16. Ophævelse af den midlertidige lov om herboende briters valgret og valgbarhed

2.1.1. Bevarelse af valgret trods flytning kort før et kommunal- og regionalvalg

VALG-løsningen anvender det vælgerudtræk over stemmeberettigede vælgere, der leveres af CPR-kontoret fra den første valgaktivitet påbegyndes til 7. dagen før valget.

Med lovforslaget vil VALG-løsningen kunne understøtte en automatiseret vedligeholdelse af valglisten helt indtil valgdagen, hvis vælgerudtrækket efter 7. dagen før valget afspejler, at vælgere, der er flyttet efter 7. dagen, bevarer valgretten i fraflytningskommunen til både kommunalvalg og regionalvalg.

I dag tilføjes vælgere, der tilflytter fra udlandet til vælgerudtrækket fra CPR-kontoret på 7. dagen. Det bør præciseres i lovforslaget, om vælgere, der melder flytning fra udlandet, optages i vælgerudtrækket løbende eller først på 7. dagen i forhold til, hvorvidt der kan opstå en situation, hvor vælgeren får tilsendt to valgkort, og hvor det dermed skal fremgå på det senest udsendte, at det erstatter det tidligere fremsendte valgkort. Det bør endvidere præciseres i hvilken kommune, vælgere, der tilflytter fra udlandet, optages på valglisten.

2.1.9. Mulighed for bedre forsendelse af brevstemmer mellem kommunerne

Kommunerne fører en brevstemmeprotokol, hvoraf det fremgår, hvor mange brevstemmer, der videresendes til andre kommuner hver dag i brevstemmeperioden (CIR nr. 54 af 08/05/2001 Cirkulære om brevstemmeprotokollers indhold og udformning).

Det bør præciseres i lovforslaget om ændringen, der fjerner strakskravet om videresendelse af brevstemmer, påvirker, hvordan brevstemmeprotokollen skal føres samt udformningen af brevstemmeprotokollen.

2.1.10. Nye fortegnelser over opstillede kandidater til brug for udformningen af stemmesedlerne ved folketingsvalg

a) Det fremgår af lovforslaget, at Ankestyrelsen fortsat skal fremsende kandidatfortegnelser til kommunerne. Da kommunerne får adgang til stemmeseddelindhold med korrekt placering af kandidaterne svarende til den foreslåede fortegnelse og tillige får adgang til kandidatfortegnelse B direkte i VALG-løsningen, vurderes det, at fremsendelsen af kandidatfortegnelser til kommunerne via e-mail, der tidligere har fejlet, kan undværes. Dette vil lette opgaven med tilgængeliggørelse af kandidater og opstillingsoplysninger for både Ankestyrelsen og kommunerne.

Det bør overvejes, om det fortsat skal fremgå, at Ankestyrelsen skal udarbejde og fremsende fortegnelserne, eller det kan fremgå, at Ankestyrelsen stiller data til rådighed om kandidatanmeldelserne, der sikrer, at kommunerne kan danne kandidatfortegnelser og stemmeseddelindhold på dette grundlag.

b) Det fremgår, at kandidater og opstillingsform ikke må offentliggøres, før Ankestyrelsen har fremsendt fortegnelserne til myndigheder og valgbestyrelser. Med den nye VALG-løsning frigiver Ankestyrelsen oplysningerne direkte i VALG-løsningen, hvorved oplysningerne bliver tilgængelige for kommuner, regioner m.fl. Indenrigsministeriet bedes vurdere, om frigivelsen af oplysningerne kan sidestilles med fremsendelsen, i fald fremsendelsen af fortegnelserne bevares (se ovenfor).

2.1.16. Ophævelse af den midlertidige lov om herboende briteres valgret og valgbarhed

VALG-løsningen anvender det vælgerudtræk over stemmeberettigede vælgere, der leveres af CPR-kontoret til at afgøre kandidaters, stilleres og vælgeres valgret til Europa-Parlamentsvalg. Det bør præciseres i lovforslaget, at de omfattede briter ikke fremgår af vælgerudtrækket til Europa-Parlamentsvalg.

Med venlig hilsen

Kim Larsen

Projektchef
Dir. tlf. +45 93544565
Mail KHL@kombit.dk

Til: Valg (valg@im.dk)
Fra: Samfundsanalyse ÆldreSagen (samfundsanalyse@aeldresagen.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v.
E-mailtitel: SV: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)
Sendt: 10-07-2023 11:04

Til rette vedkommende

Tak for udkast til forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union.

Vi har ingen bemærkninger.

God sommer.

Venlig hilsen

Sarah Skaftø
Projektleder
Samfundsanalyse
ss@aeldresagen.dk

Ældre **Sagen**

Snorresgade 17-19 · 2300 København S · Tlf. 33 96 86 86

Læs vores
[privatlivspolitik](#)

Fra: Valgenheden <valg@oim.dk>

Sendt: 30. juni 2023 13:47

Til: postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; Dansk Erhverv <info@danskerhverv.dk>; Dansk Industri <di@di.dk>; duf@duf.dk; dh@handicap.dk; Regioner@regioner.dk; info@danske-seniorer.dk; info@aeldreraad.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; dch@dch.dk; Erhvervsstyrelsen <erst@erst.dk>; fh@fho.dk; fa@fanet.dk; post@forhandlingsfaelleskabet.dk; 'fsr@fsr.dk' <fsr@fsr.dk>; info@humanrights.dk; kl@kl.dk; polsci@ifs.ku.dk; jurfak@jur.ku.dk; kombit@kombit.dk; lederne@lederne.dk; agfro@gribskov.dk; info@nau.dk; sekretariatet@transparency.dk; politics@sam.sdu.dk; law@sam.sdu.dk; ÆldreSagen <aeldresagen@aeldresagen.dk>; inst.dps@dps.aau.dk; law@law.aau.dk; statskundskab@au.dk; jura@au.dk

Emne: Høring over udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. (IM Id nr.: 605199)

Til alle høringsparter

Se venligst vedhæftede høring over udkast forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet på valg@im.dk senest den **17. august 2023**.

Høringsbrev, høringsliste og udkast til lovforslag er vedlagt.

Med venlig hilsen

Mie Sofie Andersen

Spezialkonsulent

Valgenheden, Kontoret for Demokrati

M: 72 28 25 28

@: msoa@im.dk

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Telefon: 72 26 90 00

www.valg.im.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger.](#)

Til
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Fremsendes via valg@im.dk

**Vedr.: Høring om Forslag til Lov om ændring af lov om valg til Folketinget mm.
(Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.)**

Institut for statskundskab ved Aarhus Universitet takker for muligheden for at udtale sig i forbindelse med høringen om forslaget til lov om ændring af lov om valg til folketinget mm. (sagsnr. 2023-1010) og skal udtale sig som følger:

Instituttet er af den opfattelse, at langt de fleste af de foreslåede ændringer i de pågældende love er velbegrundede og derfor ikke giver anledning til kommentarer eller bemærkninger.

Der er dog et par punkter, hvor instituttet finder anledning til at gøre indsigelse mod de foreslåede ændringer, som instituttet ikke finder hensigtsmæssige.

1. Lovforslaget vil ophæve den særlige nummerering på stemmesedlen af kandidater på kandidatlistor, der ved kommunal- og regionalvalg opstiller på partiliste (punkt 2.1.11, § 3, nr. 31).

Begrundelserne herfor er yderst vage og på ingen måde overbevisende. Der henvises til at mindske mulighederne for fejl begået af kommunernes valgadministration, til vælgerne begrænsede indsigt i opstillingsreglernes finurligheder, at stemmesedlerne skal renses for unødigt information, og til at det altid er en god idé at stemme personligt, hvis man vil støtte en bestemt kandidats valg.

Information om, at en bestemt kandidatliste opstiller på partiliste, kan ikke betegnes som overflødig information, da det jo gælder, at lavere rangerende kandidater på en partiliste har endnu mindre chance for at blive valgt end højere rangerende. At en kandidatliste stiller op på partiliste, er derfor under alle omstændigheder en væsentlig information til vælgerne, som ikke bør dropes. At sige som ministeriet, at denne oplysning ikke er en hjælp for vælgerne, er instituttet absolut ikke enig i. Det sender tværtimod et klart signal til vælgerne om, at noget er markant anderledes end på de andre kandidatlistor, og den oplysning bør vælgerne ikke forholdes ud fra et ønske om at simplificere stemmesedlerne.

Som eksempel kan man tænke på en vælger, der foretrækker Enhedslisten over SF med en meget tynd margin, men for hvem det er vigtigt at få valgt en kandidat med en bestemt etnisk baggrund eller et bestemt køn. Såfremt en sådan kandidat er placeret lavt på Enhedslistens partiliste i den pågældende kommune/region, vil det for vælgeren være af central betydning at blive gjort opmærksom på denne

Institut for Statskundskab

Peter Munk Christiansen
Professor, Institutleder

Dato: 1. august 2023

Direkte tlf.: +45 8716 5685

Mobiltlf.: +45 3011 5340

E-mail: pmc@ps.au.dk

Web: au.dk/pmc@ps

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/4

placering, som kunne gøre en stemme på en tilsvarende kandidat på SF's sideordnede liste mere oplagt for vælgeren. I denne situation er vælgeren således ikke – og i modsætning til, hvad ministeriet lægger til grund i sin argumentation – motiveret af at stemme på en bestemt person, men på en kandidat med nogle bestemte karakteristika.

Side 2/4

Hvis man – trods manglen på overbevisende begrundelser – alligevel ønsker at fjerne denne nummerering af kandidaterne, kunne et alternativ være at indsætte en note nederste på stemmesedlen, hvor der stod noget i retning af: "Kandidatlisterne X, Y og Q opstiller på partiliste. Øvrige lister har valgt sideordnet opstilling af kandidaterne".

En sådan note ville i øvrigt med fordel kunne suppleres af en anden note, der gav en anden oplysning af væsentlig værdi for vælgerne: "Følgende valgforbund er indgået: A, B og F; Ø og Å; O og Æ; V, I og C". En sådan note ville heller ikke kunne opfattes som uvæsentlig eller unødigt "støj" på stemmesedlen.

Instituttet foreslår er derfor, at den pågældende ændring af kommunal- og regionalvalglovens § 47 droppes, subsidiært at den ændres til indsættelse af en note på stemmesedlen med samme information. Hertil kommer, at en sådan note med fordel kunne suppleres af en note om indgåede valgforbund, som er en anden oplysning af reel betydning for vælgerne.

2. Det foreslås (2.1.13, jf. lovforslagets § 1, nr. 5 og § 2, nr. 10), at ministeriet, henholdsvis kommunerne fremover ikke skal være forpligtiget til at bekendtgøre div. informationer om valg og folkeafstemninger i dagblade og lokalaviser. Begrundelsen er, at effekten af denne annoncering ikke længere står mål med udgiften, og ministeriets vurdering er herudover, at langt de fleste vælgere – men altså ikke alle – allerede er bekendt med indholdet i de pågældende annoncer. Der peges også på adgangen for vælgerne til at orientere sig på diverse hjemmesider og på det udsendte valgkort.

Instituttet forstår ministeriets argumentation, men er alligevel af den opfattelse, at så få vælgere (specielt blandt vælgere med beskeden politisk interesse) kan forventes at orientere sig på diverse officielle hjemmesider, at der reelt vil være tale om afskaffelse af annoncering vedr. kommende valg.

Hertil kommer et par små punkter af rent sproglig karakter:

3. Punkt 8 under lovforslagets § 1 foreslår, at Christiansø skal medtages i listen over småøer i § 46, stk. 2, 1. pkt. hvilket i sig selv forekommer uproblematisk. Men da Christiansø som bekendt ikke har en kommunalbestyrelse, virker det ikke hensigtsmæssigt at overlade den pågældende bestemmelse til Christiansøs kommunalbestyrelse.
4. Forslaget om ændring af mindsteantallet af stillerunderskrifter på kandidatlistener i tre af regionerne (punkt 2.1.2) forekommer velbegrunder, men udformningen forekommer sprogligt uheldig, når der er undtagelser i hele tre af de fem regioner. En mere ligefrem formulering af § 43, stk. 3, 1. pkt. kunne for eksempel være: "En kandidatliste til regionsrådsvalg skal i Region Sjælland og Region Nordjylland

være underskrevet af mindst 50 vælgere i regionen som stillere. I Region Syddanmark er mindstetallet af stillere 100, i Region Midtjylland 150 og i Region Hovedstaden 200.”

Side 3/4

5. Ændringen under pkt. 2.1.10 forekommer velmotiveret og hensigtsmæssig. Måske kunne det overvejes efter den ændrede § 1 at indsætte ”jf. stk. 3”, hvilket ville tydeliggøre koblingen mellem Ankestyrelsens opgaver og ministeriets meddelelser herom.
6. Forslagene i lovforslagets § 1 med nr. 23 og 25 er velmotiverede, men formuleringerne forekommer unødigt tunge, når der hele fire gange tales om ”det spørgsmål, der stemmes om ved afstemningen”. Det foreslås, at ”ved afstemningen” udgår i alle fire tilfælde, da det både sprogligt og indholdsmæssigt er overflødigt.

Uden for høringens emne vil instituttet herudover gerne rejse to yderligere punkter, som forekommer væsentlige, og som begge med fordel kunne have været medtaget i lovforslaget, subsidiært i bemærkningerne.

7. Ønsket om at ensrette stemmesedlerne til kommunal- og regionalvalg må formodes også at kunne føre til et forslag om at ensrette stemmesedlerne til folketingsvalg, således at vælgerne i højere grad end nu fratages muligheden for at identificere partier, der stiller op på partiliste. Det kunne for eksempel ske ved at fjerne sondringen mellem partier, der stiller op på partiliste, og partier, der bruger en af formerne for sideordnet opstilling, som jo primært kan identificeres ved brugen af henholdsvis almindelig skrift (for andre kandidater end opstillingskredsens egen) og halvfed skrift for alle kandidater, som er sideordnet opstillet. Denne typografiske finesse kan gennemføres af ministeriet ved ændring i bekendtgørelsen om stemmesedlernes udformning og kræver altså ingen lovændring.

En sådan ændring ville efter instituttets opfattelse være yderst uheldig – helt på linje med fjernelsen af kandidatnummereringen for kandidatlistor, der stiller op på partiliste ved kommunal- og regionalvalg – og instituttet tillader sig derfor at gå ud fra, at en sådan mulig ændring ikke gennemføres – og i givet fald ikke uden en forudgående høring af de politiske partier og andre interesserede.

Instituttet vil med henvisning til argumenterne fremsat ovenfor endvidere foreslå indførelsen af nummerering af kandidater opstillet på partiliste også til folketingsvalg, idet de samme overvejelser gør sig gældende ved disse valg. Instituttet er opmærksom på, at ministeriet tidligere har afvist noget sådant med den begrundelse, at det må antages, at nogle vælgere vil blive forvirrede, hvis der foran kandidaterne for et sådant parti står tal, der ikke er i nummerorden (som ved kommunalvalg), men i en rækkefølge, der i en konkret opstillingskreds for eksempel kunne være: 5, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8.

Det er instituttets vurdering, at de fleste af et sådant partis potentielle vælgere vil forstå meningen med en sådan nummerorden på partiets kandidater i den pågældende opstillingskreds. Subsidiært vil noter af den ligeledes ovenfor omtalte karakter kunne give vælgere den fornødne information om brugen af partiliste også ved folketingsvalg.

8. Som det er ministeriet bekendt, har to af vore medarbejdere – professorerne Rune Stubager og Jørgen Elklit – været optaget af den korrekte udregning af folketingsvalglovens såkaldte valgkvotient (jf. § 77, stk. 2). Er det et helt tal, eller er det en decimalbrøk? Indtrykket har vist nok tidligere været, at det var et heltal, nemlig divisionens resultat forhøjet til næste heltal (også selv om resultatet af divisionen allerede var et heltal).

Nu antages det derimod, at tallet er et decimaltal med et betydeligt antal decimaler, også selv om et mindre antal under alle omstændigheder vil være tilstrækkeligt, dersom traditionelle afrundingsregler anvendes.

Danmarks Statistiks opgørelse af det seneste folketingsvalg har dog rejst en vis usikkerhed om, hvordan beregningen i henhold til § 77 skal udføres – en usikkerhed, der aldrig tidligere har gjort sig gældende.

Instituttet skal derfor tillade sig at foreslå, at det i § 77 omtalte ”tal” (valgkvotienten) bliver defineret lidt mere præcist, således at ingen fremover kan være i tvivl om, hvad meningen er. Under alle omstændigheder bør divisionerne af partiernes stemmetal ikke foretages med et tal, der er mindre end det samlede stemmetal for de involverede partier divideret med det antal mandater, der skal fordeles (normalt 175), afrundet opad (også hvis resultatet af divisionen allerede er et heltal). Det skyldes, at valgkvotienten i denne sammenhæng jo er et udtryk for det antal stemmer, der giver ret til et helt mandat, og det er derfor vigtigt, at valgkvotienten ikke afrundes til et lavere tal, idet ”stemmeprisen” for et mandat derved sættes for lavt. Endvidere kan det anføres, at et decimaltal jo netop ikke er ”et antal stemmer”.

Med venlig hilsen

Peter Munk Christiansen
Professor, Instituttleder

Til: fvjur@im.dk (fvjur@im.dk), Natasha Sheila Voss Plum (NSVP@im.dk)
Cc: Helene Helboe Pedersen (Helene@ps.au.dk), Rune Stubager (stubager@ps.au.dk), Jørgen Elklit (ELKLIT@ps.au.dk), Pernille Højgaard-Hansen (peho@ps.au.dk)
Fra: Peter Munk Christiansen (PMC@ps.au.dk)
Titel: VS: Høring over foreløbigt supplerende udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. - valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.
E-mailtitel: VS: Høring over foreløbigt supplerende udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. - valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. (IM Id nr.: 611339)
Sendt: 25-08-2023 08:29

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Institut for Statskundskab takker for muligheden for at afgive høringssvar.
I dette tilfælde har instituttet ingen kommentarer.

Venlig hilsen

Peter Munk Christiansen
Professor, Department Head
Mobile: +45 3011 5340
Mail: pmc@ps.au.dk
<http://pure.au.dk/portal/en/pmc@ps.au.dk>

Department of Political Science
Aarhus BSS
Aarhus University
Bartholins Allé 7, building 1341
8000 Aarhus C
<http://www.ps.au.dk>

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
AARHUS UNIVERSITY

Fra: Forvaltningsjura <fvjur@sim.dk>

Sendt: 23. august 2023 12:12

Til: postkasse@advokatsamfundet.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Dansk Erhverv <info@danskerhverv.dk>; dch@dch.dk; Regioner@regioner.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; Erhvervsstyrelsen <erst@erst.dk>; fh@fho.dk; fa@fanet.dk; 'fsr@fsr.dk' <fsr@fsr.dk>; info <info@humanrights.dk>; kl@kl.dk; polsci@ifs.ku.dk; jurfak@jur.ku.dk; lederne@lederne.dk; sekretariatet@transparency.dk; politics@sam.sdu.dk; law@sam.sdu.dk; inst.dps@dps.aau.dk; law@law.aau.dk; PS Institut Postkasse <ps@ps.au.dk>; Kirsten Jakobsen <kirsten@law.au.dk>

Cc: Hans B Thomsen <hbt@im.dk>; Mie Sofie Andersen <msoa@oim.dk>

Emne: Høring over foreløbigt supplerende udkast til lovforslag om forskellige moderniseringer vedr. valg og lokaldemokrati m.v. - valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. (IM Id nr.: 611339)

Til alle høringsparter

Se venligst vedhæftede høring over foreløbigt supplerende udkast til dele af forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget og forskellige andre love og ophævelse af lov om midlertidig videreførelse af rettigheder efter lov om kommunale og regionale valg og lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet i forbindelse med Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (Forskellige moderniseringer af rammerne for valg og lokaldemokrati m.v.). Høringen vedrører navnlig et forslag om valgfrihed for kommunalbestyrelser og regionsråd til at vælge erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Eventuelle bemærkninger bedes sendt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet på fjur@im.dk og nsvp@im.dk senest onsdag den 6. september 2023.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal beklage den korte høringsfrist.

Høringsbrev, høringsliste og udkast til lovforslag er vedlagt.

Venlig hilsen

Natasha Voss Plum

Chefkonsulent, Forvaltningsjura

M

7228 2515

@

nsvp@im.dk

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Tlf. 7226 9000

Læs ministeriets datapolitik [her](#)

www.sum.dk